

آنامین عزیز خاطره سینہ اتحاف اُنڈیرم

بسم الله الرحمن الرحيم

تولکو، تولکو، تونبه کی

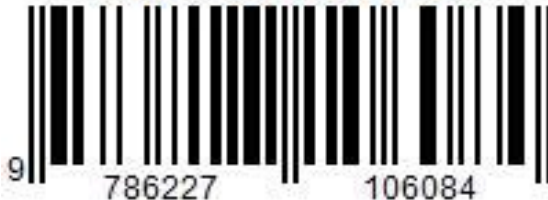
گرد آورنده: عباد ممی زاده ینکجه

سرشناسه	: ممی زاده، عباد، ۱۳۳۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: تولکو، تولکو، تونبه کی / گردآورنده و ویراستار عباد ممی زاده ینکجه.
مشخصات نشر	: اردبیل: آرچا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۶ ص.: مصور (رنگی)؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۰۶-۰۸-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: گروه سنی: ب، ج.
موضوع	: داستان های ترکی آذربایجانی
موضوع	: Azerbaijani fiction:
رده بندی دیویی	: ۳۶۱/۸۹۱۱د:
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۰۵۱۹۶:

نام کتاب: تولکو، تولکو، تونبه کی * گرد آورنده و ویراستار: عباد
ممی زاده ینکجه * قطع کتاب: رقعی * تعداد صفحات: ۱۶
* شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۰۶-۰۸-۴ * ناشر: آرچا * سال و نوبت
چاپ: ۱۳۹۹، چاپ اول * چاپ گاندی * حق چاپ محفوظ است. * قیمت:
۱۵۰۰۰ تومان

ISBN:978-622-7106-08-4

تولکو، تولکو، تونبه کی

سيزه هاردان خبر وئريم، آز دانيشانلاردان، قارادينمزلردن،
ميرت-ميرت آروادلاردان، هورمه ين ايتلردن، اولاميان
چاققاللاردان، چوخ دانيشانلاردان، ديللي آروادلاردان،
كوسه ينلردن، اوغروولاردان، يالانچيلاردان، يولداشا خاين
اولانلاردان، وفاسيزلاردان، عهدينه عمل ائتمه ينلردن، بوزوو مينيب
چاي كئچنلردن، يابا ايله دووغا ايچنلردن، خوروز بئلينده بوستان
اكنلردن، كوسا ساققاللاردان، گؤي گؤزلردن، نه ييليم ندن، نه ييليم

ندن. . . لعنت قویروقلو یالانا، رحمت قویروق سوز دوزه، بیر قوز پوزانا، ایکی قوز دوزنه. رحمت یازانا، لعنت پوزانا.

سۆز قالسین، انسان گئتسین، یاخشیلیق قالسین، پیسلیک گئتسین. دوست وار اولسون، دشمن پوچ اولسون، عقللی یئسین، عقل سیز حسابلا سین. ایندی گلک مطلبه.

بیری وار ایدی، بیری یوخ ایدی، بیر تولکو وار ایدی. گونلرین بیرینده تولکو بابا قویروغونو بئلینه قویوب چۆلده گزیردی کی، گۆرسون قوشدان، جمدکن بیر شئی تاپارمی، یئسین. چوخ گزدی، چوخ دولاندى، آخیردا گلیب چیخدی بیر قویونون باشینا. بویونو اوزادیب اهییلدی، قویویا باخدی. گۆردو قویونون دیینه بیر پارچا آغاپاق قویروق دوشوب. تولکو سئویندیگیندن اویناماغا باشلادی. اوزون قویروغونو یئرله سورویه-سورویه بیر خئیلی اوینادی. سونرا اۆز-اۆزونه دئدی: «یاخشيجا الیمه قویروق دوشوب، اونو یئمه سم، هئچ هارا گئتمه یه جه یم». تولکونون آغزی نین سویو آخماغا باشلادی. ائله بیل قویروق چاغیریب اونا دئییردی: «تولکو بابا، گل منی یئ، تولکو بابا، گل منی یئ».

تولکو بابا اۆزونو ساخلایا بیلمه ییب، قویویا توللاندى، گوپولتو ایله قویونون دیینه دوشدو. یازیق تولکونون ازیلمه میش بیر یئری قالمادی. اوفولدا یا-اوفولدا یا آباغا قالخدی، قویروغون یانینا گئتدی. آغزینی آچدی کی، قویروغو یئسین، دونوب یئرینده قالدی. دئمه، بو، قویروق دئییل میش، بیر پارچا آغ داش ایمیش. تولکو بابا چوخ

فيكيير ائلهدى، تدبير تۆكدو، ايستهدى قويودان چيخسين، چيخا بيلمهدى. چونكى قويو چوخ درين ايدى. تولكو بابا قويروغونو يانينا قيسيپ، بير كونجده چۆمبلدى. آرانى داغا آپاردى، داغى آرانا گتيردى، فيكييرلشدى كي، بوردان نه جور چيخسين. بير ده گۆردو بير ايلانلا، بير تيسباغا اونون يانينا گليرلر.

تولكو بابا سئوينيب دئدى:

-آ ايلان، آ تيسباغا قارداش، سيز بوردان نه گزيرسينيز؟

تيسباغا جاواب وئردى:

-تولكو بابا، بيز ده سنين كيمي اۆز تاماهيميزين اوجوندان بورايا دوشموشوك. كنارا چيخا بيلميريك.

ائله بو واخت قويونون باشيندان سس گلدى.

تولكو دئدى:

-گيزلەنك، گۆرك بو كيمدى؟

هر اوچو بير كونجده گيزلەنديلر. بير آز كئچميشدى، بير ده گۆردولر بير شئى تاپيپلتي ايله قويويا دوشدو. باخديلار قويويا دوشن چاققالدى. تولكو اونا باخيب گولدو. بو دا تولكو باباگيل كيمي آلدانميشدى. تاماهىنين اوجوندان اؤزونو قويويا سالميشدى. تولكو بركدن دئدى:

-چاققال قارداش، خوش گلמיםن، بئش گتيرميسن؟

چاققال تولكو بابانى گۆروب باغيردى:

-آخماق-آخماق دانيشما، چكيل اويانا گۆروم. قويروق اؤزوموندو.

تولکو بابا جاواب وئردی:

-آی آخماق چاققال، هئچ آجیقلا نما. او قویروق دئیل، بیر پارچا آغ
داشتی. سنی آلدادان کیمی، منی ده آلدادیب بورا سالیب. ایندی
هامیمیز بوردا آجیندان قیریلجاغیق. چاققال دوداقلارینی بوزوب
آغلاماغا باشلادی. بو زامان قویونون باشیندان بیر گورولتو
اٹشیدیلدی. تولکو بابا چاققالا دئدی:

-آخماق-آخماق آغلاب باش-گؤزوموزو آپارما. قویونون باشیندا
سس-کوی وار. گل گیزله نک، گؤرک ایندی قوناغیمیز کیم
اولاجاق؟

چکیلیب بیر کونجده گیزله ندیلر.

بیر آز کئچمیشدی، بیر زوربا قویوداکی داشی قویروق حساب
اٹله ییب اٹیلدی، شاپیلتی ایله قویونون دیینه دوشدو. قول-
قاییرغاسی ازیمیش حالدا یئردن قالخیب قویروغون اوستونه
جومدو. باخدی کی، قویروق نه گزیر؟ بو، بیر آغ داش ایمیش.
آجیقلی-آجیقلی او طرفه، بو طرفه باخماغا باشلادی، کونجه
قیسیلمیش تولکونو، چاققالی، تیسباغانی، بیر ده ایلانی گؤردو. قورد
باغیردی:

-یوخسا، بورداکی قویروغو سیز یئمیسینیز؟

چاققال قورخوسوندان تولکونون بؤیرونه قیسیلدی. تولکو
قویروغونو یئره ساللاب قولقلارینی ایره لی اوزاتدی. قوردا
جاواب وئردی:

-قورد آغا، هئچ آجیقلا نما. بورا سن دئین یئر دئیل. هامیمیز آجیندان اؤله جه ییک. سن گۆرن قویروق دئیل، بیر پارچا آغ داشدی. او داش بیزی آلدان کیمی، سنی ده آلدادی. آخ تاماه، تاماه...

قوردون قولاغی بوزوشدو، ایسته دی تولکو بابایا جاواب وئرسین، قویونون باشیندان بیر سس گلدی. بونلار هامیسی قاجیب گیزلەندی. بیر یئکه دونوز تاپیلتی ایله قویویا دوشدو. دونوزون آیاغی او قدر آغریمیشدی کی، آیایا قالخا بیلمیردی. قویودا کیلار بونا باخیب گولوشدولر. دونوز آغلایا-آغلایا دئدی:
-قارداشلار، بس، سیز بوردا نه قاییریر سینیز؟

تولکو بابا جاواب وئردی:

-هئچ سوروشما، دونوز قارداش، سنین باشینا گلن بیزیم ده باشیمیزا گلیب. گل بری گۆرک بو بیر پارچا آغ داش داها هانسی آخماغی بو تورا سالاجاق؟.

بو زامان قویونون باشیندان بیر دونقولدانا ائشیدیلدی. بونلار آلتیسی دا قاجیب گیزلەندی. بیر بؤیوک آیی گورولتو ایله قویونون دیینه دوشدو. آیی یومشاق ایدی، هئچ یئری ازیمه دی، تئز آیایا دوردو، توکلرینی قابارتدی، آجیقلی-آجیقلی هر طرفه گۆز گزدیردی. قویودا کیلاری گۆروب دال آیاقلاری اوسته قالخدی، گۆزلرینی بره لیب قیشقیردی:

-دئین گۆروم بوردا کی قویروغو هانسینیز یئدینیز؟

قویوداکیلارین دیلی توتولدو. تولکو بابا ایره لی یثرییب، قورخا-
قورخا دئدی:

-آ آیی والله، بیز قویروق یئمهمیشیک. سن گۆردوگون قویروق
دئیل، بیر آغ داشدی. سنی آلدان کیمی، بیزی ده آلدایب بورا
سالیب. هئچ آجیقلا نما. بوردان نه سن چیخا بیله جکسن، نه ده بیز.
آیی تولکو بابانین سۆزونه گولوب، سیچرادی کی، قویودان
چیخسین، آما با جارمادی. چونکی قویو چوخ درین ایدی. علاج سیز
قالیب تولکویه دئدی:

-تولکو بابا، بس، نه ائلیک کی، بوردان چیخاق؟

تولکو بابا جاواب وئردی:

-من ده بیلیمیرم. گلین هامیمیز بیر یئرده یاخشيجا فیکیرله شک،
گۆرک بیر یول تاپا بیلیریکمی؟

هره بیر طرفده اوتوروب فیکیرلشمه یه باشلادی. آما نه قدر
فیکیرلشدیلرسه، بیر یول تاپا بیلمه دیلر. آخیردا هامیسی یورولدو.
هره بیر طرفده اوزانیب یاتدی، آنجاق تولکو بابا یاتمادی، فیکیر
اٹله ییردی کی، بیر کلک تاپسین، بونلارین هامیسینی آیی قیرسین،
اؤزو ده اونون الیندن قورتارسین.

او گونو اونلار آج قالدیلار، صاباحیسی دا آج قالدیلار. اوچونجو گونو
تولکو گۆردو داها دورا بیلیمیر، آجیندان اؤله جک. یولداشلارینی
باشینا توپلادی. اوزونو اونلارا توتوب دئدی:

-قارداشلار، گۆرورسونوز هاميميز آجىندان اۆلوروك. هاميميزين اۆلمه ييميزدنسه، يئنه ده بيريميزين اۆلمه يى ياخشىدى. قويون من بير ماهنى اوخويوم، هر كيمين آدى آخيرا دوشسه، اونو يئيك. يولداشلارى نين هاميسى بونا راضى اولدو. تولكو آياغا قالخيب اوخوماغا باشلادى. گۆر نه جور اوخويور؟

تولكو، تولكو، تونبه كى،
قويروق اوسته لونبكى.
آيى آخماق،
دونوز توخماق،
قورد اولاووش،
چاققال چاووش،
ايلان قامچى،
تيسباغا چاناق،
بيز اونا قوناق.

هامى بير-بيرى نين اوزونه باخدى. تولكو اوزونو آيىيا توتوب دئدى:
-آ آيى والله، سن بيليرسن كى، بيز بوردا نه سو تاپاجاغيق ايچك،
نه آرپا، بوغدا تاپاجاغيق اۆلچك. اونا گۆره ده بيزه چاناق ساخلاماق
لازيم دئييل. من نغمه نى اوخودوم. مندن دئمك، سيزدن يئمك.
اونلار تۆكولوب تيسباغانى يئدiler.
آيى دئدى:

-تولكو بابا، بوندان بير شئى اولمادى. بير ده اوخو.

تولکو اوخوماغا باشلادی:

تولکو، تولکو، تونبه کی،

قویروق اوسته لونبکی.

آیی آخماق،

دونوز توخماق،

قورد اولاووش،

چاققال چاووش،

ایلان قامچی،

بیرجه دامجی.

یئنه هامی بیر-بیری نین اوزونه باخدی. تولکو دئدی:

-آ آیی والله، دئی گؤروم، بیزیم بوردا آتیمیز، اولاغیمیز یوخ،

قامچی نه بییمیزه لازیمدی؟ من نغمه نی اوخودوم. مندن دئمک،

سیزدن یئمک.

تؤکولوب ایلانی دا یئدیله.

آیی دئدی:

-تولکو بابا، بوندان دا بیر شئی اولمادی. بیر ده اوخو گؤرک کیمه دوشور.

تولکو اوخوماغا باشلادی:

تولکو، تولکو، تونبه کی،

قویروق اوسته لونبکی.

آیی آخماق،

دونوز توخماق،

قورد اولاووش،

چاققال چاووش،

بیزدن سوروش.

هامی تولکونون اوزونه باخدی. تولکو دئدی:

-قارداشلار، چاناقلا قامچینی یئدیک. قالدی ایندی بیزیم
چاووشوموز. چاووش نه ییمیزه لازیمدیر؟ داوا ائله میه جییک کی،
تعلیم وئره، مجلسه گئتمیه جییک کی، اذان دئییه. مندن دئمک،
سیزدن یئمک.

تۆکولوب چاققالی دا یئدیلر. او گونو بئله کئچیردیلر. گئجه
یاتدیلار. سحر تئزدن یئنه بیر-بیری نین اوزونه باخدیلار. آیی
دئدی:

-تولکو بابا، آجیندان اؤلورم، اوخو گؤرک ایندی کیمه دوشور؟

تولکو اوخوماغا باشلادی:

تولکو، تولکو، تونبه کی،

قویروق اوسته لونبکی.

آیی آخماق،

دونوز توخماق،

قورد اولاووش،

سسی بايقوش.

یئنه ده هامی بیر-بیری نین اوزونه باخدی. تولکو دئدی:

-آیی والله، اولاووش بیزیم نه ییمیزه لازیمدی؟ ائله اصلینه باخسان، او اولادی کی، بیز بو گونه قالدیق. ایندی آجیندان قیریلیریق. من نغمه نی اوخودوم. مندن دئمک، سیزدن یئمک. آیی او ساعت قوردو قارمالادی. باسیب اونو دا یئدیله. او گونو ده بئله کئچیریب صاباحی ائله دیله. آیی اوزونو تولکویه توتوب دئدی: -تولکو بابا، آجیندان اؤلورم. دورما اوخو، بیر ناهار ائله یک.

تولکو اوخوماغا باشلادی:

تولکو، تولکو، تونبه کی،

قویروق اوسته لونبکی.

آیی آخماق،

دونوز توخماق...

یئنه ده هامی بیر-بیری نین اوزونه باخدی. تولکو دئدی:

-آیی والله، دئ گوروم توخماق بیزیم نه ییمیزه لازیمدی؟ مندن دئمک، سندن یئمک.

آیی او ساعت پنجه سیله باسیب دونوزون بئلینی قیردی. هره سی بیر طرفدن اونون اتینی پارچالاییب یئمیه باشلادیلار.

بىر نېچە گون دە دونوزون اتى ايله دولاندىلار. تولكو دونوزون
اتىندن بىر قدر قولتوغوندا گىزلىتمىشىدى. بورنونو قولتوغونون آلتىنا
سالىب اونو يىيىردى. آيى اونو گۆروب دئدى:
-تولكو بابا، اتى هاردان آليب يىيىرسن؟ منە دە وئر.

تولكو بابا جاواب وئردى:
-هئچ هارادان آلمىرام. اۆز قولتوغومون اتىدى، سۆكوب يىيىرم.
سن دە اۆز قولتوغونون اتىنى سۆك، يى. آيى نىن آغلينا باتدى، اۆز
قولتوغونو دىشى ايله سۆكدو. قان باشلادى سئل كىمى آخماغا. او
قدر قان آخدى كى، آخىردا آيى طاقتدن دوشدو، يئرە اوزانىب
اۆلدو. تولكو: «من دئىندە آيى آخماق، منە گولورلر»، - دئىيب
گوله-گوله آيى نىن اتىندن پارچالايىب يئمەيە باشلادى. بىر مدت
دە آيى نىن اتى ايله دولاندى. سونرا يئنە دە آجلىق باشلادى. تولكو

آجلیغا داوام گتیره بیلمه ییب، برکدن واققیلدا ماغا باشلادی. تولکو واققیلدا یا-واققیلدا یا دئییردی:

-آخ، تاماه، آخ تاماه! . سن نه پیس شئیسن. اگر تاماهیمی بیغسایدیم، بورا دوشمزدیم!

بیر اووچو اوردان کئچیردی. تولکونون سسینی ائشیدیب، قویونون باشینا گلدی. ایپ ساللاییب تولکونو قویودان کنارا چیخارتدی، دئدی:

-آی تولکو، جاماعاتدا تویوق قویمادین، چؤللرده قوش قویمادین، یازیقلا رین هامیسینی بوغوب یئدین. ایندی ده من سنی بوغوب اؤلدوره جه یم، درینی سویوب بوغازیندان چیخاردا جاغام.

اووچو تولکونو بوغوب، کنارا آتدی. او، ائله بیلیردی کی، تولکو اؤلوب. بیچاغینی ایتیله بیردی کی، اونون دریسینی سویسون. بیردن تولکو یئردن سیچراییب گؤتورولدو. اووچو سسه قانریلیب باخدی کی، تولکو اودو تپه نین باشیندا. سس ده اونون سسیدی، دئییر؟

-اووچو قارداش، آدام ایشین بیرینی قورتارمامیش، او بیرینه باشلاماز. هله بیر باخ، گؤر، بوغوب اؤلدوروبسن، یا یوخ، سونرا دریسینی سویماغا حاضرلاش.

اووچو بیر سؤز دئمه دی. گؤردو کی، تولکو دوز دئییر، کور-پئشمان ائوینه قاییتدی.

تولکو، تولکو، تونبہ کی ۱۵

